

Podręcznik **KSeF**

*Zasady ogólne i założenia systemowe
Krajowego Systemu e-Faktur*

e-book cz. 1

od KSEF EKSPERT LTCA

Spis treści

1. OGÓLNE ZAŁOŻENIA SYSTEMU KSEF	01
2. PODSTAWOWE ZADANIA KSEF (INTERFEJSU API)	02
3. SPOSOBY KORZYSTANIA Z KSEF NA POTRZEBY OBIEGU E-FAKTUROWANIA I DARMOWE NARZĘDZIA KSEF	05
4. SYSTEMY KOMERCYJNE INTEGRUJĄCE KSEF	08
5. DOKUMENTY JAKIE ZNAJDZIEMY W KSEF	09
6. DOKUMENTY FUNKCJONUJĄCE POZA SYSTEMEM KSEF	12
7. DOBROWOLNOŚĆ E-FAKTUROWANIA KONSUMENTÓW I WYSTAWIENIE E-FAKTURY BEZ NIP	15
8. ZMIANA SPOSOBU PŁATNOŚCI ZA E-FAKTURĘ	16
9. KSEF A JPK_VAT	17
10. KSEF A JPK_FK NA ŻĄDANIE	17
11. KSEF A SYSTEM PEF	17
12. KSEF A PRZYŚPIESZONY ZWROT VAT	18
13. KSEF A FISKALIZACJA	18

KSeF EKSPERT

WDROŻENIE KSeF PROSTSZE, NIŻ MYŚLISZ

Ogólne założenia systemu KSeF

Wprowadzenie obligatoryjnego systemu e-fakturowania będzie kolejnym działaniem uszczelniającym polski system podatkowy, obok istniejących obecnie rozwiązań takich jak: pakiet paliwowy, system SENT, JPK_VAT wraz z deklaracją, system STIR, czy kasy online.

Charakter uszczelniający obligatoryjnego e-fakturowania będzie związany m.in. ze skróceniem czasu dostępu do danych analitycznych oraz możliwością bieżącego monitorowania transakcji gospodarczych przez Krajową Administrację Skarbową.

Transakcje będą monitorowane w szczególności pod kątem oszustw typu znikający podatnik lub bufor, które zwyczajowo pojawiają się na rynku na krótki czas, aby pozorować działalność i w bardzo szybkim tempie generują znaczne (milionowe) obroty, a kolejno zaprzestają działalności, składania JPK_VAT, czy zeznań podatkowych i nie ma z nimi kontaktu.

Ministerstwo Finansów wskazuje przy tym, że dane możliwe do analizy wynikające z e-faktury w połączeniu z danymi z JPK_VAT mogą znacząco poprawić selekcję transakcji generujących ryzyka uszczupień podatkowych.

Sam system KSeF nie wykryje oczywiście tzw. „pustej faktury” (za którą nie idzie faktyczna transakcja), niemniej połączenie analizy danych zapisanych na fakturze o przedmiocie transakcji z danymi JPK pozwoli na szerszą analitykę i pomoże administracji skarbowej w szybszej identyfikacji transakcji obarczonych ryzykiem.

Przykład

Po zapisach w ewidencji JPK_VAT organy podatkowe są w stanie ustalić typ transakcji gospodarczej oraz jej wartość (netto/VAT), w tym kwoty podatku VAT (np. 23%, 8%, 5% czy 0%). Dzięki uzupełniającym danym o przedmiocie transakcji jakie pozyskane zostaną z KSeF, administracja skarbową będzie mogła identyfikować z czego dotyczy dana kwota i stawka (np. 0% dla transportu międzynarodowego lub 8% dla najmu krótkoterminowego).

W efekcie, organy będą mogły wyłaniać transakcje narażone na błędy i prowadzić celowane czynności sprawdzające w tym zakresie (np. aby zweryfikować poprawność stosowania danej stawki obniżonej).

Ogólne założenia systemu KSeF

Tym bardziej, że wspomniana analityka będzie dodatkowo mogła zostać wsparta weryfikacją przepływów pieniężnych za pomocą Systemu Teleinformatycznego Izby Rozliczeniowej (STIR).

Co więcej, możliwa będzie analiza zdarzeń gospodarczych jeszcze przed terminem wskazanym dla składania deklaracji podatkowych. Wprowadzenie raportowania w czasie zbliżonym do rzeczywistego zwiększa możliwości w zakresie skrócenia czasu wykrycia i zwalczania oszustwa podatkowego (zamierzonego), ale nie tylko – wszelkie niezamierzone nieprawidłowości i zaniedbania również będą mogły być wykrywane.

Ważne

Jeśli więc w dotychczasowych działaniach naszego przedsiębiorstwa występowały sytuacje budzące wątpliwości na tle dokumentacji, zastosowanej stawki, czy skutków podatkowych, warto się tym tematem zaopiekować zanim nasze faktury znajdą się w KSeF.

Wśród najpowszechniejszych problemów wskazać można m.in.: (i) prawidłowość stosowania rabatów, premii, bonifikat i korekt zbiorczych, (ii) prawidłowość stosowania stawki 0% (w szczególności dla WDT i transportu międzynarodowego), czy też (iii) prawidłowość dokumentowania świadczeń kompleksowych.

Podstawowe zadania KSeF (interfejsu API)

Interfejs oprogramowania (API) Krajowego Systemu e-Fakturowania będzie pozwalał dostawcom rozwiązań informatycznych (IT) na zintegrowanie się z KSeF i połączenie różnego rodzaju systemów komercyjnych, zwyczajowo systemów finansowo-księgowych, w których podatnicy wystawiają faktury, z systemem KSeF.

W efekcie, dzięki API przedsiębiorcy będą mogli łączyć się z KSeF m.in. dla celów wysyłki, czy odbioru e-faktur.

Stąd wszelkie funkcjonalności i rozwiązania systemowe odpowiadające na zindywidualizowane potrzeby przedsiębiorców uzgadniać należy właśnie ze wspomnianymi integratorami.

Krajowy System e-Faktur jest systemem teleinformatycznym służącym do:

- 1** nadawania, zmiany lub odbierania uprawnień do korzystania z KSeF;
- 2** powiadamiania podmiotów uprawnionych do korzystania z systemu, o nadanych uprawnieniach do korzystania z KSeF lub ich odebraniu;
- 3** uwierzytelnienia oraz weryfikacji uprawnień do korzystania z KSeF, posiadanych przez podmioty uprawnione do korzystania z systemu;
- 4** wystawiania faktur ustrukturyzowanych;
- 5** dostępu do faktur ustrukturyzowanych;
- 6** otrzymywania faktur ustrukturyzowanych;
- 7** przechowywania faktur ustrukturyzowanych;
- 8** oznaczania faktur ustrukturyzowanych numerem identyfikującym przydzielonym w KSeF (tzw. KSeF ID);
- 9** przydzielania identyfikatora zbiorczego dla co najmniej dwóch faktur ustrukturyzowanych (tzw. zbiorczy KSeF ID);
- 10** weryfikacji danych z faktur ustrukturyzowanych używanych poza KSeF;
- 11** analizy i kontroli prawidłowości danych z faktur ustrukturyzowanych;
- 12** powiadamiania podmiotów uprawnionych do korzystania z systemu, o:
 - a.dacie i czasie wystawienia faktury ustrukturyzowanej oraz numerze identyfikującym fakturę ustrukturyzowaną przydzielonym w Krajowym Systemie e-Faktur oraz dacie i czasie jego przydzielenia,
 - b.dacie i czasie odrzucenia faktury w przypadku jej niezgodności z wzorem struktury logicznej,
 - c.braku możliwości wystawienia faktury ustrukturyzowanej - w przypadku niedostępności lub awarii Krajowego Systemu e-Faktur;
- 13** powiadamiania podmiotów innych niż uprawnione do korzystania z systemu o braku uprawnień do korzystania z KSeF.

Podstawowe zadania KSeF (interfejsu API)

System ten ma jednak ograniczone możliwości, które można zgrupować na następujące obszary:

- weryfikacja przesłanej faktury (pliku xml) pod kątem zgodności ze schemą i odrzucenie tych niezgodnych ze wzorem logicznym e-faktury;
- automatyczne przydzielenie KSeF ID i generowanie Urzędowego Poświadczenia Odbioru Dokumentu Elektronicznego (UPO);
- weryfikacja uprawnień i uwierzytelnień podmiotu jaki chciałby korzystać z KSeF;
- zezwolenie na analitykę dokumentów przez administrację skarbową.

KSeF nie odpowiada zatem za szereg możliwych do wdrożenia rozwiązań IT.

Przykładowo, nie powiadomi o wpływie e-faktury zakupowej, ani nie pozwoli na jej akceptację lub naniesienie jakichkolwiek komentarzy do niej (np. „wydatek prywatny”).

System nie wskaże także żadnych błędów lub omyłek, ani nie da informacji o prawidłowości przesyłanej e-faktury, czy też o statusie jej nadania.

Nad tego rodzaju funkcjonalnościami systemowymi przedsiębiorcy muszą się zastanowić we własnym zakresie i porozumieć z dostawcami IT, względnie skorzystać z dostępnych rozwiązań komercyjnych umożliwiających łączenie z KSeF.

Sposoby korzystania z KSeF na potrzeby obiegu e-fakturowania i darmowe narzędzia KSeF

Przedsiębiorcy nie korzystający z wyżej wspomnianych rozwiązań komercyjnych umożliwiających zintegrowanie się z KSeF, będą mieli możliwość wykorzystania darmowych narzędzi udostępnianych przez Ministerstwo Finansów.

Pierwszym takim narzędziem jest dedykowana KSeF Aplikacja Podatnika.

Aplikacja Podatnika umożliwia korzystanie z KSeF podatnikom i podmiotom uprawnionym przez tych podatników, zarządzanie uprawnieniami, wystawianie i odbieranie e-faktur w KSeF, podgląd e-faktury, weryfikację statusu wysyłki i możliwość pobrania UPO KSeF.

W efekcie, przedsiębiorcy, którzy nie będą chcieli korzystać z rozwiązań odpłatnych będą mogli wystawić e-fakturę sprzedaży lub odpowiednio pobrać e-fakturę zakupu z KSeF, właśnie dzięki tej Aplikacji.

Warto jednak zalogować się do niej i sprawdzić zakres możliwych działań zanim jeszcze wystawianie e-faktury stanie się obligatoryjne dla danego podmiotu. Może się bowiem okazać, że przy większej ilości wystawianych faktur lub ich różnorodności proces działania w Aplikacji nie będzie dla danego podmiotu efektywny.

Aplikacja ta nie ma bowiem możliwości tworzenia bazy danych kontrahentów i zapamiętywania danego rodzaju świadczeń. W efekcie, wystawienie e-faktury zwyczajowo wiąże się z przejściem przez 4 strony formularza elektronicznego, gdzie większość danych jest wpisywanych z palca. Tym samym, im większa skala działań i dokumentów sprzedażowych tym bardziej niedoskonałe może się wydawać omawiane narzędzie.

Moim zdaniem

Z Aplikacji Podatnika warto będzie korzystać chociażby w minimalnej części nawet wówczas, gdy standardowo działania podatnika w KSeF opierać się będą na rozwiązaniach komercyjnych. Dotyczy to możliwości wykorzystania tego narzędzia dla celów zarządzania uprawnieniami, czy też generowania odpowiednich tokenów lub certyfikatów uwierzytelniających, które będą możliwe do wykorzystania na potrzeby zewnętrznych (tych komercyjnych) rozwiązań. Analogicznie, jeśli w naszej organizacji istnieje wiele pionów lub oddziałów i zaistnieje potrzeba ustanowienia tzw. jednostek zależnych i wygenerowania IDWew przypisanego do danej jednostki.

Sposoby korzystania z KSeF na potrzeby obiegu e-fakturowania i darmowe narzędzia KSeF

Warto przy tym zwrócić uwagę na sposoby udostępnienia Aplikacji Podatnika i jej testowania.

Mamy do wyboru 3 wersje Aplikacji, tj.:

wersję produkcyjną -wymagającą użycia rzeczywistych danych uwierzytelniających, gdzie wystawienie faktury i wszelkie inne działania (np. nadanie uprawnień osobie x) odnosi pełnoprawne skutki (faktura jest uznana za skutecznie wprowadzoną do obiegu i uprawnienie jest skuteczne i możliwe do wykorzystywania);

wersję przedprodukcyjną (demo) – wymagającą użycia rzeczywistych danych uwierzytelniających, niemniej dla celów testowych, gdzie podawane dane powinny zostać zanonimizowane, a wystawiona faktura lub udzielone uprawnienie nie są skuteczne (wersja ta prezentuje jedynie możliwy sposób postępowania w celach wykonania prób);

wersję testową – wymagającą wykorzystania zanonimizowanych danych, gdzie można testować rozwiązania Aplikacji i przy wykorzystaniu nieprawdziwych danych wykonać pierwsze próby działania, np. wystawienia faktury lub przyznania uprawnień. W szczególności, wersja ta jest warta uwagi i zapoznania przez osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, które w przyszłości mogą rozważać jej stałe wykorzystywanie.

Docelowo – zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Finansów - finałowa wersja produkcyjna Aplikacji Podatnika ma być uruchomiona w listopadzie bieżącego roku. Wtedy też dowiemy się jakie nowe jej funkcjonalności zaproponowano.

Ważne

Podatnik, który chce zapoznać się z możliwościami Aplikacji Podatnika może to zrobić na stronach Ministerstwa Finansów pod linkiem:
<https://ksef.podatki.gov.pl/aplikacja-podatnika-ksef-i-inne-narzedzia/>

Sposoby korzystania z KSeF na potrzeby obiegu e-fakturowania i darmowe narzędzia KSeF

Rozszerzeniem ww. narzędzia jest Aplikacja Mobilna KSeF. Aplikacja ta umożliwia chmurowe:

- zarządzanie fakturami VAT oraz korektami faktur VAT (poprzez wystawianie, wyszukiwanie, przeglądanie, pobieranie oraz udostępnianie),
- zarządzanie profilami, nabywcami oraz rachunkami bankowymi przedsiębiorcy (poprzez dodawanie, usuwanie, podgląd i edycję),
- weryfikację istnienia faktury w Krajowym Systemie e-Faktur (poprzez skanowanie kodu QR umieszczonego na wydruku faktury).

Aplikacja Mobilna jest możliwa do pobrania (nieodpłatnie) dla telefonów z systemem Android ze sklepu Google Play, zaś dla telefonów z systemem iOS – ze sklepu App Store.

Przy tym instalacja taka nie będzie możliwa, jeśli na danym telefonie modyfikowano system operacyjny, w szczególności modyfikacji polegających na przełamaniu zabezpieczeń producenta telefonu lub producenta systemu operacyjnego (tzw. jailbreaking czy rooting).

Plusem wersji mobilnej jest to, że można w niej tworzyć listę kontrahentów oraz generować “wizytówkę”, tj. swój kod QR, który po sczytaniu zaciągnie nasze dane na potrzeby wystawienia faktury przez kontrahenta (przydatna opcja również dla pracowników znajdujących się w delegacji i podających dane firmowe na potrzeby rozliczenia wydatków).

Co jednak szczególnie istotne Aplikacja ta jest udostępniana w środowisku produkcyjnym. Oznacza to, że rozpoczęcie korzystania z tej Aplikacji wymaga od użytkownika, aby ten świadomie zdecydował się na wystawianie e-faktur, czyli – na chwilę obecną – dobrowolnie rozpoczął korzystanie z KSeF już teraz!

Ważne

Podatnik, który chce zapoznać się z Aplikacją Mobilną może ją pobrać ze stron Ministerstwa Finansów pod linkiem: ksef.podatki.gov.pl/aplikacja-podatnika-ksef-i-innenarzedzia/aplikacja-mobilna-ksef/

Trzecim, nieodpłatnym narzędziem udostępnionym przez Ministerstwo Finansów jest aplikacja e-mikrofirma, która pozwala na powiązanie istniejącego konta z KSeF, w tym na wystawianie faktur w KSeF, odbieranie faktur ustrukturyzowanych z KSeF oraz przenoszenie ich bezpośrednio do ewidencji VAT, bez konieczności ręcznego przepisywania danych. Z narzędziem tym można się zapoznać pod linkiem: <https://urzedskarbowy.gov.pl>.

Systemy komercyjne integrujące KSeF

W pozostałym zakresie, im większa firma i skala prowadzonej przez nią działalności tym atrakcyjniejsze będą rozwiązania komercyjne.

Dobierając jednak określony system i jego funkcjonalności warto zwrócić uwagę na takie obszary jak:

- moment i sposób wysyłki faktury do KSeF, w tym ilość i długość otwarcia sesji wysyłkowej, a także rodzaj sesji (wsadowa vs. interaktywna),
- sposób zaszycia w programie lub wykorzystania i zarządzania uprawnieniami KSeF, w tym wykorzystania tokenu lub certyfikatu uwierzytelniającego umożliwiającego uwierzytelnienie się w KSeF na potrzeby wysyłki lub odbioru e-faktury,
- zakres konwersji i mapowania danych faktury ze schemą FA, w szczególności gdy dane ujmowane dotychczas na fakturach sprzedaży nie zostały wprost przewidziane polami schemy i możliwa jest ich „nadbudowa” dzięki użyciu pól typu DodatkowyOpis,

- moment identyfikacji trybu offline oraz sposób płynnego przejścia pomiędzy wysyłką online a offline/offline24,
- sposób generowania i zaczytywania kodów weryfikacyjnych,
- zakres formatki wizualizacji faktury, w tym funkcje, w których treść faktury nie jest już możliwa do edycji, ale oczekuje jedynie na jej przesłanie do KSeF,
- moment i sposób poboru, względnie poboru i selekcji e-faktur zakupu,
- potencjalna możliwość opisywania, akceptacji, dodawania uwag do faktur zakupu,
- możliwość integracji z JPK,
- możliwość integracji z programami od obiegu dokumentacji (typu: EDI).

To oczywiście przykładowy spis, stąd im większa organizacja i specyfika obiegu dokumentacji tym lepiej na bieżąco konsultować określone rozwiązania nie tylko z dostawcami IT, ale również doradcami podatkowymi.

Przykład

Warto mieć na uwadze, że wszelkie rozwiązania technologiczne mogą mieć swoje konsekwencje podatkowe i z zasady będą miały przełożenie na kwestie biznesowe.

Jeśli połączymy sesję wysyłkową i odbiorową, to proces odbioru faktur zakupu będzie nas wstrzymywał z otrzymaniem UPO i KSeF ID od już przesłanych faktur sprzedażowych. Tak samo jeśli sesję wysyłkową będziemy mieli otwartą przez długi okres czasu (np. od 8:00 do 20:00) lub ustawimy ją na koniec dnia (np. o 23:00), co może wstrzymać firmę z możliwością prawidłowego wygenerowania wizualizacji e-faktury i nadania jej do kontrahenta poza systemem KSeF.

Systemy komercyjne integrujące KSeF

Nie bez znaczenia przy tym pozostają również takie elementy użytkowe jak:

intuicyjne rozwiązania

gwarancja jego aktualizacji w miarę aktualizacji

gwarancja jego aktualizacji w miarę zmian przepisów i aktów wykonawczych

Zabezpieczając się natomiast przed ewentualnymi negatywnymi konsekwencjami działania w offline lub braku wystawiania faktur z uwagi na awarię po naszej stronie warto uzgodnić z takim dostawcą czy i w jakim zakresie ponosi odpowiedzialność z tytułu zapewnienia dostępu do KSeF oraz jak dokumentować będzie ewentualne awarie. Przydatne w tym zakresie mogą się także okazać własne procedury.

Dokumenty jakie znajdziemy w KSeF

Podstawowym celem KSeF jest pełna digitalizacja faktur VAT. Nie oznacza to jednak, że w KSeF znajdziemy wszystkie dokumenty sprzedaży i inne powiązane z transakcją gospodarczą.

Należy zatem mieć na uwadze, że pomimo stosowania KSeF i obiegu e-fakturowania, część dokumentacji będzie funkcjonowała poza tym systemem na zasadach dotychczasowych, tj. w wersjach elektronicznych lub papierowych.

W efekcie, wprowadzenie KSeF nie oznacza automatycznie pełnej informatyzacji procesów gospodarczych związanych z obiegiem dokumentacji sprzedażowej.

W KSeF znajdziemy wszelkie dokumenty sprzedaży jakie ustawa o VAT nazywa fakturami VAT i których wystawienie ustawa przewiduje. Mówimy więc o fakturach związanych z takimi transakcjami jak:

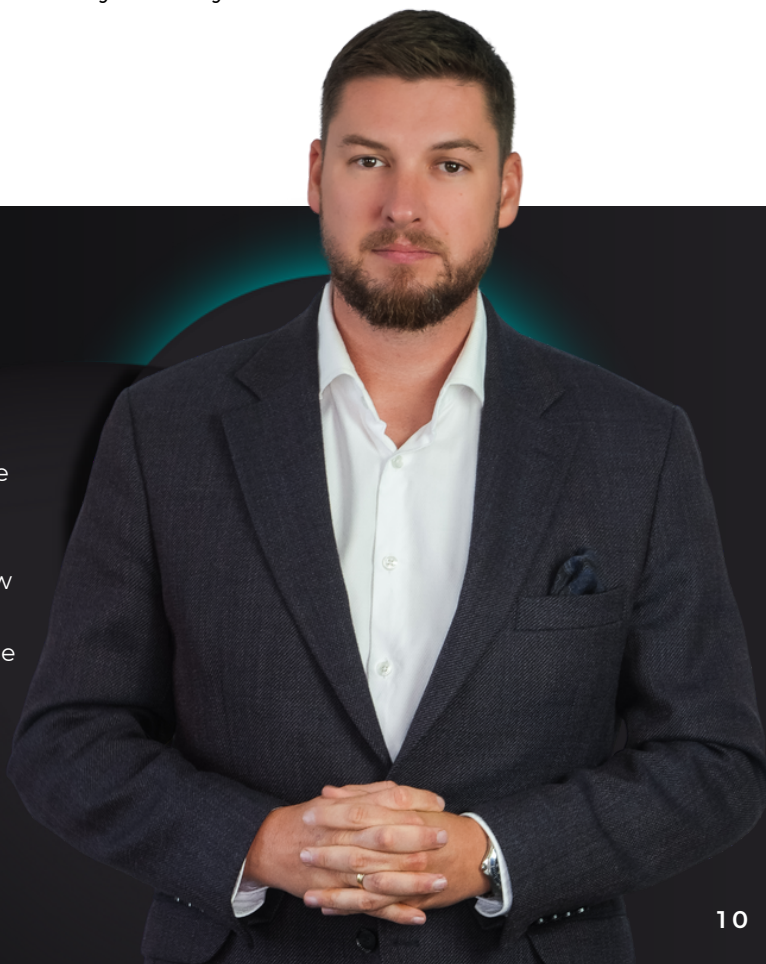
Dokumenty jakie znajdziemy w KSeF

- dostawy (towarów) krajowe,
- świadczenie usług na terytorium kraju,
- wewnątrzwspólnotowe dostawy towarów (tzw. WDT),
- eksport towarów,
- sprzedaż przez „polskiego” podatnika, gdy miejscem opodatkowania jest terytorium innego kraju unijnego lub państwa trzeciego i zastosujemy zasady tzw. odwrotnego obciążenia (np. świadczenie usług na rzecz podatników spoza terytorium kraju opodatkowane wedle miejsca siedziby nabywcy),
- otrzymanie zaliczek, przedpłat, zadvatkwów, rat lub jakiegokolwiek części wynagrodzenia na poczet wykonania ww. świadczeń (przed ich wykonaniem lub rozpoczęciem wykonywania),
- wystawienie faktur korygujących sprzedaż,
- wystawienie faktur rozliczających ww. zaliczki,
- wystawienie faktury w imieniu i na rzecz kontrahenta-sprzedawcy (tzw. samofakturowanie),
- wystawienie faktur przez podatnika VAT zwolnionego podmiotowo lub wykonującego wyłącznie czynności zwolnione.

Odnosząc się przy tym do dwóch pierwszych punktów tej listy pamiętać należy o transakcjach świadczonych nieodpłatnie, które skutkują obowiązkiem wykazania VAT należnego. Nie są one dokumentowane fakturą VAT, ale dokumentem wewnętrznym. Tym może być tzw. faktura wewnętrzna, jednak tej nie wystawimy w KSeF.

Przykład

Firma X dokonała nieodpłatnego przekazania towarów należących do jego przedsiębiorstwa, które nie spełniały definicji próbek ani prezentów o małej wartości. Konsekwentnie, Firma X wykazała VAT należny z tego tytułu dokumentem wewnętrznym w postaci faktury wewnętrznej. Faktury takiej Firma X nie musi wystawiać w formie ustrukturyzowanej i nie będzie jej przysyłać do KSeF.

Dokumenty jakie znajdziemy w KSeF

Odnosząc się natomiast do ostatniego punktu z listy podkreślić należy, że podmioty zwolnione z VAT (podmiotowo) lub wykonujące wyłącznie czynności zwolnione z VAT (przedmiotowo) nie mają obowiązku wystawiania faktur sprzedaży i swoje transakcje mogą dokumentować w innych sposób, np. rachunkiem. Tego dokumentu też nie znajdziemy w KSeF.

Jeżeli jednak podatnik VAT zwolniony podmiotowo lub wykonujący wyłącznie czynności zwolnione, zdecyduje się na wystawienie faktury to ta powinna już być wystawiana w KSeF, w postaci e-faktury.

Tak samo będzie, jeśli nabywca zgłosi się do takiego podmiotu z żądaniem wystawienia faktury.

Pamiętajmy bowiem, że ustawa o VAT przewiduje sytuacje, w których wystawienie faktury nie jest konieczne, chyba że w terminie 3 miesięcy, licząc od końca miesiąca, w którym dostarczono towar lub wykonano usługę, bądź otrzymano zaliczkę, nabywca świadczenia zgłosił sprzedawcy żądanie wystawienia faktury. Spełniając takie żądanie podmiot zwolniony podmiotowo lub wykonujący wyłącznie czynności zwolnione powinien brać pod uwagę skutki obowiązkowego e-fakturowania oraz możliwe sytuacje wyłączające obowiązek wystawienia e-faktury (np. faktura konsumencka).

Przykład

Jan Kowalski posiada 3 nieruchomości i dokonuje tzw. najmu prywatnego przedmiotowych nieruchomości. Nieruchomość A wynajmowana jest na biuro, dla celów użytkowych Firmy X. Nieruchomość B to apartament w górach i jest wykorzystywana dla celów najmu krótkoterminowego dla osób fizycznych nieprowadzących działalności. Nieruchomość C to lokal mieszkalny wynajmowany w celach mieszkaniowych.

Na gruncie podatku VAT Pan Jan jest uznawany za podatnika.

Pan Jan nie mieści się w limitach zwolnienia podmiotowego, w efekcie: (i) na firmę X wystawia fakturę VAT 23% i w tym zakresie będzie musiał korzystać z KSeF, (ii) na osoby fizyczne wystawia faktury na 8% VAT i w tym zakresie wykorzystywanie przez niego KSeF będzie w pełni dobrowolne, (iii) z tytułu świadczenia usługi zwolnionej na rzecz osoby fizycznej – w ogóle nie musi wystawiać faktury i ewentualny rachunek będzie w obiegu całkowicie poza systemem KSeF.

Dokumenty funkcjonujące poza systemem KSeF

Tak jak wspomnieliśmy KSeF będzie dotyczył wyłącznie obiegu e-fakturowania.

Oznacza to, że poza tym systemem będzie funkcjonował szereg dokumentów i będziemy mieli do czynienia z pewnego rodzaju dualizmem obiegu dokumentacji:

jedne znajdą się w KSeF a inne będą funkcjonować poza nim.

Wśród podstawowych dokumentów jakich nie znajdziemy w KSeF i których nie będziemy w stanie skutecznie przesłać do KSeF znajdują się:

rachunki

paragony oraz raporty
z kas fiskalnych

noty księgowe
(obciążeniowe lub uznaniowe)

noty odsetkowe

faktury pro-forma

dokumenty wewnętrzne, np.
faktury wewnętrzne oraz

wszelkiego rodzaju załączniki do faktur, z zastrzeżeniem
wyjątku w postaci załącznika ustrukturyzowanego
(patrz cz. 38 poniżej)

Wskazać przy tym należy, że faktura pro-forma nie stanowi faktury VAT w rozumieniu ustawy o VAT i zwyczajowo dokument ten traktowany jest jako dokument o charakterze wezwania do płatności, czy też jako wizualizacja przyszłej faktury VAT jaka będzie wystawiana przez sprzedawcę do weryfikacji m.in. pod kątem przedmiotu transakcji i ujętej na niej treści. Faktury pro-forma lub inne dokumenty mogące funkcjonować w obiegu jako wzór przyszłej (docelowej) faktury mogą zyskać na znaczeniu, chociażby dla celów minimalizacji przyszłych korekt.

W szczególności, w przedsiębiorstwach które są narażone na częste korygowanie faktur z uwagi na prośby kontrahentów o uwzględnienie pewnych informacji lub zmiany w sposobie formułowania treści faktury (np. nazwy towaru lub usługi).

Dotychczas, zdarza się, że uwzględnienie takiej prośby skutkuje tzw. anulacją lub podmianą faktury, co na gruncie KSeF nie będzie mogło mieć miejsca.

Każda poprawka wymagać będzie faktury korygującej.

Dokumenty funkcjonujące poza systemem KSeF

Analogicznie za fakturę VAT nie są uznawane dokumenty wewnętrzne stosowane dla celów wykazania VAT należnego i opodatkowania transakcji zgodnie z zasadami ustawy. Powszechnie stosowanym dokumentem wewnętrznym jest tzw. faktura wewnętrzna.

Jej zastosowanie może dotyczyć w szczególności wykazania podatku VAT należnego z tytułu:

- tzw. importu usług, z tytułu których podatnikiem zobowiązanym do rozliczenia VAT należnego jest usługobiorca (np. nabycie usługi doradczej od kontrahenta z siedzibą na terytorium innego kraju unijnego),
- wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów (tzw. WNT obejmujące przemieszczenie towarów z kraju unijnego do Polski), a także
- z tytułu świadczeń nieodpłatnych, które ustawa wiąże z koniecznością opodatkowania tworząc fikcję odpłatności

W przypadku świadczeń nieodpłatnych zwrócić należy uwagę na to, że za podlegające opodatkowaniu jako odpłatne ustawa o VAT uznaje również:

- przekazanie lub zużycie towarów na cele osobiste podatnika lub jego pracowników i wszelkie inne darowizny

- - jeżeli podatnikowi przysługiwało, w całości lub w części, prawo do odliczenia (z zastrzeżeniem przekazywania tzw. próbek, tj. niewielkiej ilości towarów przekazanych w celach promocyjnych i niezaspokajających potrzeb nabywcy oraz przekazywania prezentów o małej wartości, tj. o wartości jednostkowej do 20 zł netto, względnie 100 zł netto/per rok, jeżeli prowadzona jest ewidencja obdarowanych),
- nieodpłatne świadczenie usług na cele osobiste podatnika lub jego pracowników oraz wszelkie inne nieodpłatne świadczenie usług do celów innych niż działalność gospodarcza podatnika, a także użycie towarów stanowiących część przedsiębiorstwa podatnika do celów innych niż działalność gospodarcza - jeżeli podatnikowi przysługiwało, w całości lub w części, prawo do odliczenia.

Pamiętajmy więc, że faktura wewnętrzna obecnie nie istnieje w porządku prawnym. Jeżeli jednak przekazujemy różnego rodzaju próbki, prezenty lub nieodpłatne świadczenia (bonusy), dla których – zgodnie z powyższym – mamy obowiązek wykazania VAT należnego, powinniśmy wystawić tego rodzaju dokument wewnętrzny. Ten jednak nie będzie objęty ramami obowiązkowego e-fakturowania.

Uwaga

Faktury wewnętrzne wystawiane z tytułu współpracy z zagranicznym podmiotem (np. z tytułu ww. importu usług), a także standardowe faktury zakupu pochodzące od sprzedawcy zagranicznego (np. z tytułu wykonania usług przez kontrahenta unijnego posiadającego VAT UE na rzecz polskiego podatnika) nie będą musiały mieć ustrukturyzowanej formy i nie będą przesyłane do KSeF.

Dokumenty funkcjonujące poza systemem KSeF

W systemie KSeF nie znajdują się także wszelkie dokumenty około-sprzedażowe jakie zwyczajowo funkcjonują w obrocie gospodarczym obok faktury w postaci odpowiednich załączników.

Jeśli zatem dany przedsiębiorca stosuje obok fakturowania odpowiednie załączniki, przykładowo:

- specyfikacje sztuk załadunku (np. packing list),
- kosztorysy,
- certyfikaty,
- dokumenty rozruchowo-techniczne (DTR)
- dokumenty magazynowe (WZ),
- protokoły zdawczo-odbiorcze,
- zestawienia czynności,
- przejściowe świadectwa płatności,
- dokumenty transportowe (np. CMR) itd.,

to dokumentów takich nie załączy do KSeF wraz z e-fakturą.

Stosując więc takie załączniki w dalszym ciągu, warto rozważyć sposób ich odrębnego doręczania nabywcy, poza systemem KSeF, niezależnie od doręczenia samej e-faktury.

Przedsiębiorca powinien brać pod uwagę łatwą i czytelną możliwość powiązania danego załącznika z e-fakturą przykładowo dzięki zaktualizowaniu sposobu ich tworzenia (np. przy uwzględnieniu KSeF ID e-faktury), czy też dostosowaniu stosowanego obiegu dokumentacji (np. dzięki wysyłce załącznika wraz z odpowiednią wizualizacją e-faktury, której ten dotyczy).

Jednocześnie wskazać należy, że w związku z wejściem w życie obowiązkowego e-fakturowania niektóre ze znanych obecnie dokumentów znikną. Typowym przypadkiem jest tutaj tzw. nota korygująca, którą obecnie może wystawić nabywca świadczenia w ramach skorygowania części danych faktury (tzw. danych obejmujących przypadki mniejszej wagi niewpływających na kwoty podstawy opodatkowania ani kwoty podatku VAT). Dotyczy to przykładowo takich danych jak nazwa czy adres nabywcy. Jediną dopuszczalną drogą skorygowania takich informacji będzie wystawienie faktury korygującej.

Uwaga

Z uwagi na zróżnicowanie treści, objętości i rodzajów załączników funkcjonujących w obrocie gospodarczym Ministerstwo Finansów stoi na stanowisku, że Krajowy System e-Faktur ani obecnie ani w przyszłości nie będzie dopuszczał przesyłania załączników. Jedynym wyjątkiem jest załącznik ustrukturyzowany przeznaczony dla wybranych podmiotów i obejmujący dane uszczegóławiające pozycje sprzedażowe w zakresie jednostki miary, ilości (liczby) dostarczanych towarów lub wykonywanych usług oraz ceny jednostkowej (netto) towarów lub usług.

Dobrowolność e-fakturowania konsumentów i wystawienie e-faktury bez NIP

Poza wyżej wskazanymi dokumentami, które mogą funkcjonować poza systemem KSeF jest jeszcze jeden dokument wymagający odrębnego omówienia – faktura konsumencka.

Dokumentuje ona sprzedaż dokonywaną na rzecz konsumenta, czyli osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (nieposiadającej NIP na potrzeby tej działalności) lub prowadzącej taką działalność, niemniej dokonującej zakupu o charakterze prywatnym, niezwiązanym z tą działalnością.

Sprzedaż taka standardowo podlega fiskalizacji i jest dokumentowana paragonem fiskalnym (z kasy rejestrującej). Nie ma jednak żadnych przeszkód, aby sprzedaż tą udokumentować również fakturą VAT (zwyczajowo wystawianą do wspomnianego paragonu i podlegającą oznaczeniu w JPK_VAT znacznikiem „FP”).

Faktura taka nie musi być wystawiana w postaci e-faktury. Przedsiębiorcy będą tutaj mieli pełną dowolność i sami będą decydować, czy faktury konsumenckie

będą wystawiać w formie ustrukturyzowanej (w KSeF), czy też w formie dotychczasowej – papierowej lub elektronicznej (poza KSeF). Przy czym, w zależności od profilu działalności wskazanym jest odpowiednie przygotowanie się na taką okoliczność i weryfikacja, czy na pewno mamy do czynienia z konsumentem. Generalnie przyjąć należy, że jeśli nabywca nie poda sprzedawcy NIP, ten będzie mógł go uznawać za konsumenta. Omyłkowy brak podania NIP może więc przyczynić się do wadliwego sposobu udokumentowania transakcji przez sprzedawcę, który uznając nabywcę za konsumenta skorzysta z prawa do wystawienia faktury w wersji papierowej lub elektronicznej poza systemem KSeF. Stąd też fakturując na dużą skalę zarówno konsumentów jak i przedsiębiorców (np. w hotelu, restauracji lub na platformie internetowej) warto rozważyć, czy automatycznie nie korzystać z dobrowolności e-fakturowania, względnie rozważyć proces weryfikacji klienta i wymuszenia na nim podawania numeru NIP (np. analogicznie jak miało to miejsce w przypadku wymogu podania NIP do paragonu, jeśli nabywca chciał otrzymać fakturę).

Uwaga

Podmiot posiadający NIP jest zobowiązany do jego podania przy realizacji transakcji celem jego ujęcia w treści faktury. Jeśli NIP nie zostanie podany, wystawca faktury będzie miał prawo przyjąć, iż ma do czynienia z konsumentem i wedle wyboru będzie mógł wystawić fakturę poza KSeF (na zasadach dotychczasowych).

Błędna identyfikacja nabywcy naraża więc przedsiębiorcę na wystawienie faktury poza KSeF wbrew obowiązkowi. Późniejsze podanie NIP przez nabywcę skutkować powinno skorygowaniem uprzedniej faktury wystawionej poza systemem i jej wystawienie na nowo w formie ustrukturyzowanej. Brak podjęcia takiego działania lub późne działanie (np. po dwóch miesiącach) skutkować będzie narażeniem wystawcy faktury na kary pieniężne z tytułu braku wystawienia e-faktury lub braku dochowania terminów na przesłanie e-faktury do KSeF.

Kary w tym zakresie mają obowiązywać od 1 stycznia 2027 r.

Zmiana sposobu płatności za e-fakturę

Od roku 2027 nastąpi również zmiana w sposobie realizacji płatności za pośrednictwem rachunku bankowego (lub SKOK). Wszelkie przelewy realizowane pomiędzy dwoma podatnikami VAT czynnymi, będą musiały wskazywać w tytule przelewu KSeF ID opłacanej e-faktury.

Znaczenie będzie miał status odbiorcy płatności jako podatnika VAT czynnego oraz sam fakt wystawienia e-faktury. Jeżeli na moment dokonywania płatności odbiorca nie będzie czynnym podatnikiem VAT lub też faktura nie będzie wystawiona w formie ustrukturyzowanej i nie będzie posiadała KSeF ID, obowiązek wskazania KSeF ID nie znajdzie zastosowania.

Dotyczy to wszelkiego rodzaju płatności, które umożliwiają podanie tytułu przelewu:

- poleceń przelewu (płatności inicjowanej przez nabywcę),
- poleceń zapłaty (płatności inicjowanej przed sprzedawcą), a nawet
- innych form płatności przewidzianych ustawą o instrumentach płatniczych, o ile tylko umożliwiają podanie KSeF ID (np. płatności mobilne typu BLIK).

Co istotne omawiany obowiązek będzie także dotyczył płatności realizowanych przez inne podmioty niż nabywcy (np. faktorów).

Jednocześnie, w razie opłacania co najmniej dwóch e-faktur konieczne będzie wskazanie identyfikatora zbiorczego faktur wygenerowanego w KSeF (tj. zbiorczego KSeF ID).

Pomimo, iż mówimy o zobowiązaniu do podawania KSeF ID w płatnościach przelewem, na chwilę obecną ustawodawca nie przewidział jednak żadnej sankcji z tytułu braku dochowania omawianego obowiązku. Nie oznacza to jednak, że ten może być ignorowany lub, że ustawodawca nie zmieni podejścia, ponieważ realizacja omawianego obowiązku jest jednym z kolejnych możliwych punktów analityki administracji skarbowej i wiązania danych z określonego rodzaju transakcji z przepływami pieniężnymi.

Zobowiązanie do podawania numerów KSeF ID opłacanych faktur będzie również obejmowało płatności realizowane komunikatem przelewu w ramach mechanizmu podzielonej płatności (ang. split payment).

KSeF a JPK_VAT

Przejście w tryb obowiązkowego e-fakturowania będzie miało również swoje skutki na tle obowiązków związanych z przekazywaniem plików JPK.

W ewidencji sprzedaży pliku JPK_VAT wystąpi obowiązek wskazywania nie tylko samego numeru e-faktury nadawanego przez wystawcę, ale również numeru KSeF ID nadawanego przez system KSeF.

Po stronie ewidencji zakupów natomiast wystąpi uprawnienie do wykazania numeru KSeF ID, o ile tylko na moment złożenia JPK_VAT numer ten został nadany.

Zmiany te mają obowiązywać mają od 1 lutego 2026 r.

KSeF a JPK_FK na żądanie

Wejście w życie obowiązkowego e-fakturowania, od 1 lutego 2026 roku skutkować będzie brakiem obowiązku przedstawiania pliku JPK_FA na żądanie, niemniej wyłącznie w takim zakresie w jakim faktury konieczne do odzwierciedlenia w pliku JPK_FA znajdują się w KSeF.

Tym samym, biorąc pod uwagę fazowanie terminu wejścia w życie obowiązku e-fakturowania w KSeF podkreślić należy, że rozwiązanie jakim jest przesyłanie na

żądanie organu podatkowego plików JPK_FA pozostanie, ale nie będzie dotyczyło faktur, które znajdują się w KSeF.

Jeżeli zatem jakiś podmiot w okresie przejściowym (np. w okresie od 1 lutego do 31 marca) będzie wystawiał faktury poza systemem KSeF, lub dobrowolnie zdecyduje się na pominięcie KSeF (np. z uwagi na regularną sprzedaż konsumencką) to, plik JPK_FA na żądanie powinien być przygotowywany.

KSeF a system PEF

KSeF i PEF to dwa różne systemy, które będą ze sobą zintegrowane.

System PEF, tj. Platforma Elektronicznego Fakturowania, jest przeznaczony wyłącznie do wymiany dokumentów w ramach realizacji zamówienia publicznego, w którym faktury przygotowywane są w standardzie Peppol.

Faktury wystawiane w PEF po ich pozytywnej walidacji w systemie będą automatycznie przetwarzane przez KSeF i będzie im nadawany numer KSEF ID. Nie wystąpi potrzeba odrębnego wystawiania faktury w PEF oraz w KSeF.

KSeF a przyspieszony zwrot VAT

Wejście w życie obowiązkowego e-fakturowania, od 1 lutego 2026 roku skutkować będzie skróceniem podstawowego terminu zwrotu VAT z 60 do 40 dni.

KSeF a fiskalizacja

Wejście w życie obowiązkowego e-fakturowania nie zmienia zasad dotyczących obowiązków fiskalizacji.

Z zastrzeżeniem możliwości skorzystania ze zwolnienia z fiskalizacji na gruncie odpowiednich przepisów wykonawczych, co do zasady sprzedaż na rzecz osób fizycznych i rolników ryczałtowych w dalszym ciągu będzie musiała być rejestrowana na kasie fiskalnej. Wszelkie paragony, czy raporty okresowe sprzedaży na kasie rejestrującej będą więc funkcjonowały obok KSeF, niezależnie od tego systemu. W żadnym wypadku dokumenty te nie będą przesyłane do KSeF.

Faktury wystawiane bezpośrednio z kasy fiskalnej, będą mogły być wystawiane do 31 grudnia 2026 r. i jako takie nie będą dodawane do KSeF. Od 1 stycznia 2027 roku nie będzie jednak możliwości wystawienia faktury z kasy fiskalnej.

Wszystkie faktury będą musiały być wystawiane za pośrednictwem KSeF.

Analogicznie, paragony stanowiące tzw. faktury uproszczone (z NIP nabywcy, do kwoty 450 zł brutto) będą mogły być wystawiane do 31 grudnia 2026 r. i jako takie nie będą dodawane do KSeF. Od 1 stycznia 2027 roku nie będzie jednak możliwości wystawienia takich paragonów z kasy fiskalnej. Wszystkie faktury, w tym uproszczone, będą musiały być wystawiane za pośrednictwem KSeF.

Paragony niestanowiące faktur uproszczonych (z NIP, ponad kwotę 450 zł brutto) będą mogły być wystawiane z kasy fiskalnej, niemniej w każdym przypadku wystawienia faktury do takiego paragonu, faktura taka będzie musiała być wystawiana w KSeF, zgodnie z obowiązkiem e-fakturowania.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI:

KAJETAN KUBICZ

ADWOKAT

✉ e-mail: kajetan.kubicz@ltca.pl

ŁUKASZ KRASOWSKI

DORADCA PODATKOWY
RADCA PRAWNY

✉ e-mail: lukasz.krasowski@ltca.pl

🌐 www.akademialtca.pl/ksef

LTCA Zarzycki Niebudek Kubicz sp.k.
ul. Miodowa 1, 00 - 080 Warszawa
biuro@ltca.pl